

Zrínyi Miklós

Apja Zrínyi III. Miklós, anyja Karlovics Ilona. A horvát Šubić nemzetségből származott, mely 1347-től a zrínyi kastély után gróf Zrínyinek nevezte magát. Vagyona részben Frangepán Katalinnal kötött első házasságából származott. Az 1526. évi mohácsi csata után I. Ferdinánd pártjára állt, és 1529-ben részt vett a török által ostromolt Bécs védelmében.

1539-ben Katzianer gróf, fővezér, akit Ferdinánd király árulással vádolt, a kostajnicai kastélyba szökött (más forrás szerint maga Zrínyi hívta oda, Ferdinánd utasítására). Katzianer megpróbálta rávenni Zrínyit és bátyját, Jánost a törökökhöz való átállásra, de ő megölté az árulót. 1542-től, miután 400 horvát harcossal felmentette a Pest ostrománál nehéz helyzetbe került birodalmi német, osztrák és magyar hadakat, Horvátország bánjává tették, első a Zrínyiek között (a Šubić-ok sorából ekkor már többen is bánok voltak). Ezen minőségében mindjárt az első évben nagy diadalt aratott a törökök felett a Balatonnál Somlyó mellett, hol 3000 fős veszteséget mért a török seregre, s az egész török tábornok szétverte és maga is súlyosan megsebesült.

1543-ban nőül vette Frangepán Ferdinánd leányát, Katalint, ezzel óriási kiterjedésű birtokok urává lett. I. Ferdinánd király 1546-ban rendkívüli érdemei jutalmául és 50 000 forint lefizetése mellett, Zrínyinek adományozta az egész Muraközt Csáktornya és Stridóvár várával együtt. Ez a vidék akkor Zala vármegyéhez tartozott. A Zrínyiek ekkor „két hazának fiai” lettek. Magyar főurakként már nemcsak Horvátország, hanem Magyarország javára is munkálkodni kezdtek. Ősi címerüket (két fekete sasszárny) is megváltoztatták ekkor, a címerpajzs baloldalán felvették a tornyot, és ez időtől fogva mindannyian, az utolsó Péter kivételével inkább magyarok, mint horvátok voltak. Székhelyük ettől kezdve Csáktornya vára volt, amelyet új építkezésekkel megnagyobbítottak és megszerkesztettek.

1556-ban Zrínyi Miklós Krupa és Kostajnica várainál megverte egy török hadat. Az ellenség ezután nagy sereggel ostrom alá vette Szigetvárt, amelyet kapitánya, Horvát Stancsics Márk hősiességgel védelmezett. 1556. július 22-én és 23-án Zrínyi Miklós – Szigetvár felmentésére sietvén – Babócsánál fényes győzelmet aratott a török seregeken. A horvátok szemrehányásokkal halmozták el bánjukat, hogy Magyarországon hadakozik a török ellen, míg Horvátország prédául marad. Zrínyit ez nagyon elkésérítette. Helyzetét tovább nehezítette, hogy a bécsi udvar is bizalmatlanul tekintett rá. I. Ferdinánd király még felső Horvátország kapitányi tisztét is elvette tőle, és azt Lenkovics Jánosra ruházta, akinek a király 10 000 embert küldött segítségül, míg őt, a bánat, nem támogatta küzdelmeiben. Ezért 1557-ban Zrínyi lemondott a bán méltóságáról.

Ez idő alatt szüntelenül harcolt a terjeszkedő oszmán hatalom ellen. 1542-ben Somlyónál, 1556-ban Kostajnica váránál, és Nádasdy Tamással Babócsánál aratott fényes győzelmet a törökökön. 1546-ban királyi adományként megszerezte a Muraközt Csáktornyával, és ezzel megalapozta családja hatalmát. 1557-től Szigetvár kapitánya, majd 1561-től királyi kincstárnok lett.

1561-ben meghalt Szigetvár hősi kapitánya, Horvát Stancsics Márk. Utódjává, saját kérelmére, Zrínyi IV. Miklóst nevezték ki. 1562-ben Arszlán pozsegi bég csapataival pusztította a szlavóniai drávamelléki részeket, de Zrínyi elűzte őket.

Zrínyi első neje, Frangepán Katalin 1561-ben meghalt, 1564-ben feleségül vette a csehországi Eva von Rosenberg grófnőt, akivel mint vőlegény igen érdekes német levelezést folytatott.

1566 elején lemondott a tárnokmesteri méltóságról és a szigeti kapitányságról, mert a német generálisok semmiben sem támogatták, sőt amiben csak lehetett, ellene dolgoztak. Nem sokáig maradt azonban nyugton, mert amint meghallotta, hogy a török nagy sereggel készül Magyarország ellen, rögtön fegyvert fogott és a Segesd várát ostromló török hadakat négy óráig tartó harcban megverte és szétkergette.

I. Ferdinánd halálát követően Zrínyi ellenezte a törököknek való sarcfizetést, ezért I. Szulejmán szultán 1566-ban, hogy megbüntesse, százezres hadával ostrom alá vette a szigetvári várat, melyet Zrínyi mintegy 2500 emberrel védett. Augusztus 9-étől szakadatlanul tartott az ostrom, a 600 főre olvadt védősereg fokozatosan a belső várba szorult. A szeptember 5-ről 6-ra virradó éjjel meghalt az idős szultán, de halálát eltitkolták katonái elől. Miután a Bécs védelmére Győrnél felsorakozott császári seregtől hiába várt felmentést, és a hosszan tartó szárazság kiszáritotta a várat védő mocsarakat és vizes árkokat, 1566. szeptember 8-án Zrínyi a 300 főre fogyatkozott védősereggel kitört a lángokban álló belső várból. Zrínyi Miklós villámként csapott le az ellenségre. Félelmet nem ismerve vágta a törököt. Az ellenség meghátrált, de a távolabb álló janicsárok sortüzet adtak le. A rettenthetetlen kapitány lehanyatlott lováról, és társaival együtt ölték meg Szigetvár kapujában. Vitézi halála miatt mind Magyarországon, mind Horvátországban hősként tisztelik.

Az 1539-es nagy török pusztítás után megszűnt a szerzetesi élet a bátai monostorban, az apátsági javadalmat azonban Ferdinánd király 1553-ban Sziget várának fenntartására adományozta. 1558-ban Horváth Márk szigeti kapitány fiát Györgyöt ki is nevezte bátai javadalmas apáttá azzal a feltétellel, hogy ha a terület felszabadul a török megszállás alól, felölti a rend ruháját és helyreállítja a szerzetesi életet Bátán. 1566-ban Miksa császár elvette az apátságot Horváth Györgytől és Zrínyi Miklós szigeti kapitánynak adományozta, Szigetvár védelmének költségeire. Így Zrínyi élvezte a bátai rév forgalmának bevételeit is. Minden boros hajó után 12 dénár kormánypénzt szedtetett. Szabó Péter bátai bírót 56 napi börtönre ítélte Szigetváron, mert a szegedi és makói hajókat úgy engedte át, hogy azok nem adták meg a vámot.